

WWF

Magazine

Zomereditie 2018

6/ DOSSIER

De verborgen schatkist
van onze Noordzee

16/ OP HET TERREIN

Korhoenders:
een missie van de
laatste kans

18/ FOCUS

België: WWF pleit
voor het verbinden
van natuurgebieden

EDITO

'Ontdek in dit WWF Magazine hoe jij kan helpen om onze Noordzeenatuur te beschermen!'

© WE HAVE HEART

Wist jij dat er maar één oceaan is? Die bedekt 70% van onze planeet en werkt als één groot systeem. Alles staat in verbinding en een impact aan de andere kant van de wereld kan je ook in de Noordzee voelen. Zonder een gezonde oceaan kan de mens dus niet overleven. De oceaan bezit een ongelooflijk rijke biodiversiteit, voorziet ons van de helft van de zuurstof die we inademen, levert ons voedsel en stoffen voor medicijnen en de kust biedt bescherming tegen overstromingen en stormen. De oceaan regelt de watercyclus en absorbeert broeikasgassen, waardoor hij mee het klimaat regelt. Het is

natuurlijk ook een plaats van reflectie, inspiratie en ontspanning. Daarom willen we graag wonen met zicht op zee, op vakantie gaan aan zee, plezier maken en sporten op, in of aan zee.

Elke Belg houdt van 'onze' Noordzee, maar jammer genoeg beseffen weinigen dat ze te gast zijn in het grootste natuurgebied van België. Meer dan 2 100 soorten planten en dieren leven er in een onderwaterlandschap van zandbanken en grindbedden. Wat je niet kent, valt echter moeilijk te waarderen.

De afgelopen jaren is er steeds meer steun voor natuurbehoud en -bescherming bij het brede publiek. Meer en meer mensen beseffen dat duurzame socio-economische groei enkel mogelijk is binnen ecologische grenzen. Dat geldt absoluut ook voor onze Noordzee waar veel gebruikers zoeken naar een plekje, zoals vissers, windmolenbouwers, zandwinners, baggeraars, wetenschappers, het leger, de havens, de scheepvaart en toeristen.

We moeten de Noordzeenatuur dus voldoende rust en ruimte gunnen, maar dat gebeurt nu nauwelijks of niet. Met jouw hulp kunnen we dat veranderen! Ontdek in dit WWF Magazine hoe jij kan helpen om onze Noordzeenatuur te beschermen!

Sarah Vanden Eede

Beleidsmedewerker oceaan
WWF-België

6/ DOSSIER

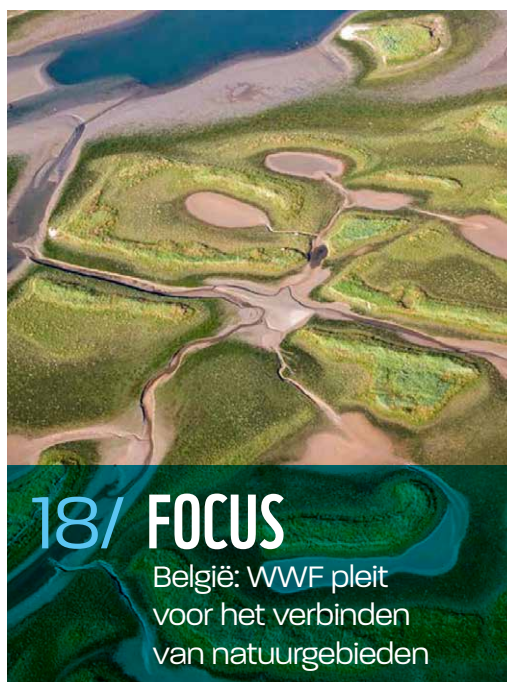
De verborgen schatkist
van onze Noordzee

16/ OP HET TERREIN

Korhoenders:
een missie van de
laatste kans

© WILD WONDERS OF EUROPE / ERLIND HAARBERG / WWF

© MISJEL DECLER

18/ FOCUS

België: WWF pleit
voor het verbinden
van natuurgebieden

INHOUDSTAFEL

- 4 In't kort
- 20 Kids
- 22 Bedankt

COLOFON: WWF Magazine is een publicatie van WWF-Vlaanderen vzw. Alle rechten voorbehouden aan WWF. Het Pandalogo en de afkorting WWF zijn handelsmerken van het World Wide Fund for Nature. Overname van teksten is toegestaan mits bronvermelding. • **Werken mee aan dit nummer:** Nadia Ajaji, Ioana Betieanu, Leen De Laender, Sara De Winter, Jerome Laycock, Catherine Renard, Corentin Rousseau, Sofie Ruysschaert, Sarah Vanden Eede. • **Copywriting:** Nicolas Chartier, Martin Collette. • **Coördinatie:** Tanita Leclercq, Wendy Schats • **Design:** www.inxtremis.be. • **Druk:** Daddy Kate. • **Coverfoto:** Istock / Davemhuntphotography • **V.U.:** Antoine Lebrun, E. Jacquainlaan 90, 1000 Brussel.

IN 'T KORT

© DENNIS STOGSDILL

HET AANTAL BERGGORILLA'S STIJGT

Volgens de laatste telling, gerealiseerd door o.a. WWF, is het aantal berggorilla's in het grensoverschrijdende Virungagebergte gestegen van 480 individuen in 2010 naar meer dan 600. Berggorilla's komen ook voor in het nationaal park Bwindi in Uganda. Samen met deze populatie zijn er nu meer dan 1 000 berggorilla's. Het is de enige grote apensoort waarvan de populatie toeneemt. De geleverde inspanningen om de soort te beschermen hebben zeker bijgedragen tot deze stijging. Uit het onderzoek blijkt ook dat vallen, gemaakt van touw of ijzerdraad, nog steeds een grote bedreiging vormen. Tijdens de telling werden 380 vallen vernietigd. Deze zijn bedoeld voor het vangen van antilopen maar kunnen ook berggorilla's kwetsen of doden. Ook de klimaatverandering, infrastructuurwerken en ziekten dienen zich aan.

DE MIDDELLANDSE ZEE DREIGT 'ZEE VAN PLASTIC' TE WORDEN

Een nieuw rapport van WWF onthult dat de Middellandse Zee verandert in een gevaarlijk vergaarbekken van allerlei plastics. De immense vervuiling bedreigt mariene soorten en de menselijke gezondheid. De cijfers zijn alarmerend: 95% van het afval in de Middellandse Zee en op de stranden bestaat uit plastic. De Middellandse Zee vertegenwoordigt slechts 1% van de oceaan maar bevat 7% van de wereldwijde microplastics. Dit is bijna vier keer meer dan in het 'plastic eiland' in het noorden van de Stille Oceaan. Met 60 miljoen ton is Europa, na China, de tweede grootste producent van kunststoffen ter wereld. Het recente wetsvoorstel van de Europese Commissie om vervuiling door plastics voor eenmalig gebruik te beperken, moet dringend navolging krijgen op internationaal niveau.

© NATUREPL.COM / SUE DALY / WWF

© WWF / FOLKE WULF

TAIWAN SLUIT IVOORMARKT IN 2020

Na China en Hongkong verbiedt nu ook Taiwan alle ivoorhandel vanaf 1 januari 2020. Een voorbeeld dat zo snel mogelijk dient gevolgd te worden door de rest van het Aziatische continent, stelt Sofie Ruyschaert, beleidsmedewerker soorten bij WWF-België: *'In een tijd waarin olifanten vanwege hun ivoor aan een alarmerend tempo verdwijnen, zijn we blij dat regeringen hun inspanningen opvoeren om hen te beschermen. We moeten er ons echter van bewust blijven dat illegale handel de nationale grenzen niet respecteert. WWF roept de regeringen van alle andere Aziatische landen op het voorbeeld van China, Hongkong en Taiwan te volgen en hun ivoormarkten te sluiten.'*

© HARTMUT JUNGUIS / WWF

SURINAME: GOUDKOORTS NEFAST VOOR DE REUZENOTTER

Legale en illegale goudwinning bedreigen het voortbestaan van de reuzenotter in Suriname. Voor dit grote, Zuid-Amerikaanse roofdier zijn de Guyana's (Guyana, Suriname en Frans-Guyana) een van de laatste toevluchtsoorden. Naar schatting zouden er wereldwijd maar 5 000 individuen meer zijn. Suriname is een groen en vrij ongerept gebied. Het is voor 94% bedekt met tropische wouden, beschikt over een unieke biodiversiteit en is van groot belang voor het wereldwijde klimaat evenwicht. Maar de laatste jaren neemt de goudwinning er sterk toe. Ecosystemen op het land en in het water raken verontreinigd. WWF wil de 7,2 miljoen hectare land beschermen die tot voor kort gespaard zijn gebleven van elke economische activiteit. Zo garanderen we de otter en tal van andere soorten een gezond leefgebied.

© ROB BEECHY / WWF

HALSBAND BESCHERMT TEGEN GEVAAR

60 olifanten uit het Selous-reservaat in Tanzania werden uitgerust met een satellithalsband om ze tegen stropers te beschermen en om conflicten met de mens te beperken. Een primeur! In minder dan 40 jaar heeft Selous, een van de oudste en grootste natuurgebieden van Afrika én UNESCO-werelderfgoed, bijna 90% van haar olifantenpopulatie verloren door stroperij. Van de 110 000 olifanten die vroeger de savannes, draslanden en bossen bevolkten, zijn er nog maar 15 000 over. Het is daarom van groot belang de beschermingsmogelijkheden van de rangers te versterken. In een gebied zo groot als Selous kan precieze informatie over de locatie van de olifanten essentieel zijn om te anticiperen op de gevaren waar ze aan blootgesteld kunnen worden.

DOSSIER

De verborgen
schatkist van de
Noordzee

Onbekend is onbemind, luidt het gezegde. Dat geldt niet in het minst voor onze Noordzee. We wagen ons vaak niet verder dan enkele luttele meters van het strand de Noordzee in. Wie toch de moeite neemt om verder te kijken, ontdekt een wondermooie plek met verrassend helder water, een rijk bodemleven, indrukwekkende vissen, zeezoogdieren en vogels. Daarom laten we jou in dit dossier kennismaken met de onvermoede pracht van onze Noordzee. Nu het nog kan. Want als we niet ingrijpen, gaat de rijke biodiversiteit van onze Noordzee onherroepelijk verloren.

De elfde provincie van België

“*Onze Noordzee herbergt meer dan 2 100 soorten planten, dieren en micro-organismen.*”

De Noordzee is de zee tussen Noorwegen, Denemarken, Duitsland, Nederland, België, Frankrijk en Groot-Brittannië. Ze vormt de verbinding tussen het Kanaal in het zuiden en de Atlantische Oceaan in het noorden en heeft een oppervlakte van maar liefst 750 000 km²! Het Belgisch deel beslaat amper 0,5% van de totale oppervlakte van de Noordzee. Een speldenprik dus. En toch speelt het een belangrijke rol.

Het Belgisch deel van de Noordzee is 3 454 km² groot, ongeveer even groot als West-Vlaanderen. Men noemt het dan ook wel eens de elfde provincie van België. Deze onderwaterprovincie is licht heuvelachtig en ondiep: gemiddeld amper 20 meter met een maximum van 46 meter. Min of meer evenwijdig met onze 65 kilometer lange kustlijn liggen verschillende zandbanken. Bij springtij kan je de toppen van deze banken soms boven het zeewater zien uitsteken. Tussen deze zandbanken vind je geulen met meer slib. Hoe verder je de zee intrekt, hoe verder de zandbanken uit elkaar liggen. Hier en daar vind je ook grindbedden. Naast deze natuurlijke habitats telt ons stukje Noordzee veel harde structuren die door de mens zijn gemaakt, zoals haveninfrastructuur, strandhoofden, boeien, sokkels van windturbines ... en scheepswrakken! Wist je dat er meer dan 280 scheepswrakken verspreid liggen op de bodem van onze Noordzee? Tijdens een recente studie van tien scheepswrakken telden onderzoekers meer dan 200 verschillende diersoorten, waarvan 46 nog nooit eerder waren aangetroffen in ons zeewater.

© WILD WONDERS OF EUROPE / LAURENT GESLIN / WWF

MEER DAN 2 100 SOORTEN PLANTEN EN DIEREN

Onze Noordzee wordt gekenmerkt door een zeldzame combinatie van talrijke zandbanken (een wereldwijd unicum), de stroming, uitgesproken getijden, grote variaties in het sedimenttype en de afwisseling van zachte en harde ondergrond. De combinatie van al deze factoren maakt dat ons Belgisch stukje Noordzee een bijzonder rijke biodiversiteit herbergt bestaande uit meer dan 2 100 soorten planten, dieren en micro-organismen.

De grote hoeveelheid dieren die op en tussen onze zandbanken leven, vormen een belangrijke voedselbron voor vogels, vissen en zeezoogdieren. Zo vinden meer dan 60 soorten zeevogels een ideale habitat in onze kustwateren. Bovendien vormt de beschutting van de talrijke zandbanken in onze kustzone een drukke kraamkamer voor een enorm aantal vissoorten en ongewervelde dieren. Daardoor komen er niet minder dan 140 soorten vis voor in onze Noordzee. Maar je kan er ook regelmatig gewone en grijze zeehonden

spotten en zelfs walvisachtigen zoals de anderhalve meter grote bruinvis.

TOENEMENDE MILIEUPROBLEMEN

Jammer genoeg bedreigen verschillende milieuproblemen de uitzonderlijk rijke biodiversiteit in ons kleine deeltje van de Noordzee.

Doordat er te veel meststoffen in het zeewater terechtkomen, bloeien er te veel algen. Daardoor valt er minder licht in het water, sterven planten af en is er minder zuurstof beschikbaar voor de onderwaternatuur. Naast meststoffen, wordt de Noordzee ook geplaagd door olielozingen, chemische stoffen en zwerfafval. Meer dan 80% van de verontreiniging op zee is afkomstig vanop het land. Maar de Noordzeenatuur heeft niet alleen te lijden onder verontreiniging. Door sleepnetvisserij, zandontginning, installatie van windmolens, dumpen van baggerslib ... wordt de zeebodem omgewoeld en aangepast.

Ook bijvangst vormt een bedreiging. Dit zijn de niet-gewenste soorten, grind, stenen, keien, zeewier, algen, te kleine vissen, en zelfs weekdieren, zeesterren, zeezoogdieren en zeevogels. Ze worden meestal overboord gegooid en sterven vaak aan de opgelopen verwondingen. En dan zijn er nog de niet-inheemse soorten zoals de Amerikaanse zwaardschede of de Japanse oester, die bewust of onbewust in het Belgisch deel van de Noordzee werden geïntroduceerd. Wanneer ze schadelijk blijken voor hun nieuwe leefomgeving of voor de lokale economie, dan spreken we van een invasieve soort.

Daarnaast maken scheepvaart, installaties van windturbines en militaire oefeningen zoveel lawaai onder water, dat ze de communicatie tussen soorten verstoren en stress of gedragsveranderingen veroorzaken. Vooral zeezoogdieren (walvisachtigen, dolfijnen, bruinvissen) en vissen (omwille van hun met gas gevulde zwemblaas) zijn bijzonder gevoelig voor geluidsexplosies.

Tenslotte laat ook de klimaatverandering zich voelen. Het teveel aan CO₂ wordt deels opgenomen door de oceaan, waardoor deze verzuurt. Bovendien wijzigt de temperatuur, de soortensamenstelling en de zeestromingen, en stijgt de zeespiegel.

Al deze milieuproblemen bedreigen trouwens niet alleen de mariene biodiversiteit. Ook het toerisme, de visvangst, de natuurlijke zuivering van het water door de algen en andere ecosysteemdiensten die de Noordzee ons biedt, komen in het gedrang.

DE GRINDBEDDEN ALS BASIS VAN EEN GEZOND SYSTEEM

De grindbedden in onze Noordzee vormden in de 19de eeuw een ideale ondergrond voor de Europese platte oester. Die trok algen en krabben aan, die op hun beurt weer een feestmaal vormden voor de vissen. Maar door overconsumptie van de oester, zandwinning en bodemberoerende visserij is de Europese platte oester vandaag nagenoeg verdwenen en verkeren onze grindbedden in erbarmelijke staat. WWF-België ijvert om de grindbedden te herstellen, zodat ook de oesterriffen terug kunnen keren.

Ruimte voor Noordzeenatuur

Onze Noordzee kreunt onder de toenemende druk van menselijke activiteiten in haar wateren. Wist je bijvoorbeeld dat de Noordzee samen met het aangrenzende Kanaal de drukst bevaren scheepvaartregio ter wereld vormt? Tel daar nog de toegang tot een van de grootste havens ter wereld bij, intensieve visserij, baggerwerken, militaire operaties, een drukke toeristische kust, ontginning van zand en grind ... en je begrijpt dat het behoorlijk druk is in, op en rond onze Noordzee. Is er dan nog plaats voor biodiversiteit?

An land is ruimtelijke ordening al sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw een vanzelfsprekendheid. Ruimtelijke ordening is het planningsproces waarbij de overheid landbouw, bewoning, industrie, natuur ... elk een eigen plaats toekent, en daarbij rekening probeert te houden met zowel individuele als maatschappelijke belangen. Zo zal de overheid bijvoorbeeld vermijden dat er lawaaierige activiteiten plaatsvinden in woonzones, of dat motorcrossers door landbouw- en natuurgebieden racen. Op zee was van dit soort ruimtelijke ordening lang geen sprake. Nochtans is het erg druk in, op en rond onze Noordzee. De activiteiten zijn er even gevarieerd als talrijk en dienen economische, ecologische, sociale, culturele, militaire en veiligheidsgebonden doeleinden. Het is daarom belangrijk om, net zoals op het vasteland, alle activiteiten goed op elkaar af te stemmen en daarbij de Noordzee en al het leven dat ze herbergt optimaal te beschermen.

© MISJEL DECLER

ECOSYSTEEMDENKEN

Een ecosysteem is het geheel van planten- en diersoorten, hun leefgebied en de diensten die zij gratis aan de mens leveren. De Noordzee levert ons bijvoorbeeld zuivere lucht, voedsel en ruimte om ons te ontspannen, en regelt het klimaat. We hebben er daarom alle belang bij om dit volledige ecosysteem gezond te houden.

Bij natuurbescherming denken veel mensen nog te vaak aan het behoud van enkele zeldzame dieren of planten binnen duidelijk afgebakende natuurgebieden, vaak ten koste van duurzame socio-economische ontwikkeling. Maar WWF-België is, zeker wat de oceaan betreft, een voorstander van het nieuwe ecosysteemdenken. Hoe sterker en 'gezonder' het mariene ecosysteem is, hoe beter het bestand is tegen ongewenste veranderingen en hoe meer ruimte er is voor socio-economische activiteiten.

HET EERSTE FEDERAAL MARIEN RUIMTELIJK PLAN

Toch werd er pas in 2003, veertig jaar na de eerste Belgische wetgeving rond ruimtelijke ordening aan land, voor het eerst concreet gesproken over een marien ruimtelijk plan. België werd daarmee een van de eerste landen wereldwijd die zich over deze problematiek boog. Het plan moest vastleggen wie welke activiteit waar zou mogen uitvoeren. Maar dat nam behoorlijk wat tijd in beslag. Het duurde uiteindelijk tot 2014 vooraleer het eerste marien ruimtelijk plan werkelijkheid werd. Het plan loopt over een periode van zes jaar, van 2014 tot 2020. Op die manier wil de overheid zichzelf verplichten tot regelmatige evaluaties en eventuele aanpassingen. Het plan beschrijft en toont op een kaart waar verschillende activiteiten mogen plaatsvinden, zoals scheepvaart en baggerwerken, visserij, militair gebruik, windmolens enz. Ook voor natuurbescherming werd 1 237 km² ruimte voorzien, of 36% van onze Noordzee. Jammer genoeg schreef de overheid ook tal van uitzonderingen uit, waardoor de beschermde natuurgebieden in zee uiteindelijk vaak enkel op papier beschermd blijken.

© MISJEL DECLER

EEN NIEUW PLAN AAN DE HORIZON

Tegen 2020 moet de regering een nieuw marien ruimtelijk plan voor de periode 2020-2026 goedkeuren. Voor deze herziening werden alle belanghebbenden geraadpleegd, zoals bedrijven, belangenorganisaties en overheidsinstanties. Belgische ngo's zoals WWF-België, Greenpeace, Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu besloten zich te verenigen om als één stem te kunnen spreken en beter gehoord te worden. Helaas volstaat deze gebundelde ngo-stem nog niet om voldoende gewicht in de schaal te kunnen leggen en de Noordzeenatuur voldoende rust en ruimte te gunnen. Met jouw hulp kunnen we dat veranderen. Het voorontwerp van het nieuwe marien ruimtelijk plan wordt aan een brede publieksconsultatie onderworpen. Grijp jouw kans en vraag de overheid om de Noordzeenatuur niet enkel op papier te beschermen!

Surf naar northsea.wwf.be en help ons de Noordzeebiodiversiteit te beschermen.

Help mee: 5 tips om de Noordzee te beschermen

Ook jij kan de rijke Noordzeebiodiversiteit beschermen. Enkele kleine veranderingen in je dagelijkse gewoontes kunnen al een groot verschil maken. We sommen er hieronder een paar voor je op.

LAAT JE STEM HOREN!

In 2020 moet er een nieuw zesjarig marien ruimtelijk plan klaarliggen om het huidige plan op te volgen (zie pagina 11). In april van dit jaar heeft de federale ministerraad een voorontwerp van dit nieuwe plan goedgekeurd. De overheid organiseert een brede publieksconsultatie van juli tot september om te horen wat de Belgen van het nieuwe plan vinden. Wil jij meer aandacht voor de Noordzeebiodiversiteit? Wil jij meer ruimte voor Noordzeenatuur in het marien ruimtelijk plan? Dit is je unieke kans om het zelf te vertellen aan de overheid.

ACT NOW

Surf naar northsea.wwf.be en help ons de Noordzeebiodiversiteit te beschermen.

KIES DE JUISTE VIS

Wist je dat populaire vissoorten zoals tarbot of zeeduivel eigenlijk met snel slinkende populaties te kampen hebben? Probeer daarom eens een minder bekende vissoort en informeer je vooraf over de impact van je keuzes. Dat kan heel makkelijk via bijvoorbeeld de Viswijzer van WWF-België, waarin je voor veel soorten vis, schelp- en schaaldieren in een oogopslag de duurzaamheid kan aflezen. <http://nl.fishguide.be>

BEPERK JE AFVAL

Hoewel marien zwerfvuil bestaat uit metaal, rubber, glas, keramiek, natuurlijke materialen ... vormt plastic het grootste probleem. Elk jaar belandt er acht miljard kilogram plastic in zee waar het niet verdwijnt, maar kilometerslange vuilnisbelten vormt of fragmenteert tot veel kleinere microplastics. Plastic wordt immers amper afgebroken door de natuur. Als je plastic weggooit, blijft het dus eeuwig rondslingeren in de natuur. Jij kan hier verandering in brengen! Gebruik een herbruikbare fles in plaats van wegwerpflesjes, vervang aluminiumfolie door een brooddoos en laat plastic zakjes links liggen. Een herbruikbare zak werkt net zo goed.

VERMIJD MICROPLASTICS

Scrubs, douchegel, make-up, tandpasta en andere schoonheidsproducten bevatten vaak microplastics. Dit zijn kleine plastic bolletjes die worden toegevoegd als scrub- of schuimmiddel, of gewoon als goedkope opvuller! Ook deze piepkleine plastic deeltjes komen terecht in onze Noordzee, waar ze vaak worden opgegeten en via onze voeding in ons eigen lichaam terecht komen. Op <http://www.beatthemicrobead.org> vind je lijsten van Belgische producten met én zonder microplastics.

VERGEET HET CONTAINERPARK NIET

Heb je frituurolie, verfrestjes of white spirit op overschot? Giet dit niet in de wc of de gootsteen, maar breng het naar het Klein Gevaarlijk Afval in je plaatselijk containerpark.

ZIE ZE NIET VLIEGEN

Feestjes met ballonnen zijn leuk, zolang je ze niet laat vliegen. Vogels, vissen, zeezoogdieren en vele andere dieren kunnen stukjes ballon immers als voedsel zien, of erin verstrikt raken. Let er daarom op dat je jouw ballonnen niet in de natuur laat terechtkomen.

'Ik wil de schoonheid van de Noordzee tonen.'

Sarah Vanden Eede is beleidsmedewerker oceaan bij WWF-België. Als mariene biologe heeft ze haar hart verloren aan de oceaan, en meer bepaald aan onze Noordzee. Die aanstekelijke passie wil ze overdragen. 'Want', zo vertelt Sarah, 'de Belgen beseffen nog niet half hoe prachtig onze Noordzee is.'

PASSIE VOOR DE OCEAAN

'Mijn ouders zijn duikers. Toen ik klein was, ging ik altijd met hen mee. De zee intrigeerde me enorm. Toen ik op mijn twaalfde een spreekbeurt moest geven, koos ik voor de Franse diepzeeverkenner Jacques-Yves Cousteau en op mijn veertiende besloot ik om ook te leren duiken. Vanaf toen wist ik het zeker: ik zou mariene bioloog worden. Of tuinvrouw. Maar dat laatste mocht niet van mijn vader.' (lacht)

DE WEG NAAR WWF

'Ik heb een master in de biologie en een master in de mariene en lacustriene wetenschappen behaald en heb daarna een doctoraat in de mariene wetenschappen afgelegd. Na mijn studies kon ik aan de slag bij een consultancybureau, waar ik milieurapportages opstelde voor mariene projecten over de hele wereld. Toen er een positie vrijkwam bij WWF, heb ik echter geen moment gearzeld. Nu bouw ik mee aan een wereld waarin de mens leeft in harmonie met de natuur, en in het bijzonder met de oceaan.'

VECHTEN VOOR DE KOMENDE GENERATIES

'Vandaag ben ik beleidsmedewerker bij WWF-België. Mijn taak bestaat er vooral uit te lobbyen bij de overheid op verschillende niveaus: Vlaams, federaal, Europees, internationaal. Ik probeer mensen bewust te maken van het belang van onze oceaan in het algemeen en van onze Noordzee in het bijzonder. Het stoort mij enorm dat mensen denken dat ik me dagelijks inzet voor een zandbak en een hoop troebel water. De Noordzee is echt een prachtig gebied. Als je een eindje van de kust wegvaart, kan het zeewater er net zo helder zijn als rond exotische eilanden. Je ziet er de mooiste dieren rondzwemmen. Daarom vind ik het zo jammer dat de Belgen hun eigen Noordzee niet kennen. Als ze wisten hoe prachtig onze Noordzee is, dan zouden ze ervoor zorgen dat de volgende generaties er ook van kunnen genieten. Wat je niet kent, ga je nu eenmaal ook niet beschermen. Daar wil ik verandering in brengen.'

© WWF SARAH VDE LOGO SEAFRONT

“ *Ik wist al van kleins af aan dat ik mariene bioloog wou worden. Of tuinvrouw. Maar dat laatste mocht niet van mijn vader.* ”

10 verrassende inwoners van de Noordzee

Wie pootje baadt aan onze kust zou het misschien niet meteen zeggen, maar de Noordzee is een uitzonderlijke biotoop vol wonderlijke fauna en flora. Wist jij dat je deze dieren in en boven onze Noordzee kan spotten?

ZEEDRUIF

Zeedruiven zijn kwalletjes van amper 2 tot 3 centimeter. Ze zijn net zo groot en glibberig als een gepelde druif. Hun tentakels zijn een stuk langer, tot wel 75 centimeter. Deze lange slierten zijn erg kleverig, maar niet giftig. Als je goed kijkt, zie je ze vaak als kleine gelatinebolletjes op onze stranden liggen. Ze hebben geen netelcellen en kunnen je dus ook niet prikken.

© ISTOCK / ENTWICKLUNGSKNECHT

SNOTOLF

Met zijn in de paaitijd oranje- en heldere blauwgroene kleuren is de snotolf een opvallende verschijning in onze wateren. In het Engels wordt hij wel eens 'seahen' genoemd, omdat de mannetjes zes weken lang als een 'zeekip' over de eitjes waken terwijl het vrouwtje al lang weer is verdwenen. Onderaan zijn buik heeft de snotolf een zuignap waarmee hij zich aan rotsen, stenen, grote krabben en kreeften kan vastzuigen. Om hem weer los te krijgen, heb je zo'n 35-40 kg trekkracht nodig.

© MISJEL DECLEER

KORTSNIITZEEPAARDJE

Het kortsnuitzeepaardje leeft tussen zeegrasvelden en wieren, waaraan het zich met zijn staart vast kan grijpen. Zeepaardjes hebben geen tanden noch maag en kunnen hun voedsel dus niet vermalen. Ze moeten voortdurend eten om aan voldoende voedingsstoffen te komen. De dieren zijn monogaam, ze vormen een koppeltje voor ten minste het hele voortplantingsseizoen. Koppeltjes begroeten elkaar dagelijks door samen te dansen: met de staartjes in elkaar gehaakt draaien ze rondjes.

© MISJEL DECLEER

KLEINE PIETERMAN

Met zijn 10 tot 18 centimeter lengte en zijn onopvallende uiterlijk lijkt de kleine pieterman behoorlijk onschuldig, maar vergis je niet: dit is een van de meest giftige dieren van Europa! Kleine pietermannen leven in ondiep water en op de zandbanken in onze Noordzee, waar ze garnalen en andere kleine bodemdierpjes vangen. Wie er per ongeluk op trapt, voelt meteen een zeer intense pijn die kan uitstralen naar het hele been. Wees in dat geval snel: was de wonde uit en dompel deze onder in een heet bad (maximum 45 graden). Schakel hiervoor medische hulp in en wend je tot de dichtstbijzijnde reddingspost of arts.

© MISJEL DECLEER

VISDIEF

De visdief broedt in heel Europa, maar het havengebied van Zeebrugge omvat de op één na grootste kolonie van heel Europa. Van op grote hoogte duiken deze kustvogels naar visjes die net onder het wateroppervlak zwemmen. Ze wisselen hun visdietet af met kreeftachtigen en insecten. Zo kan je mannetjes vaak regenwormen zien aanbieden aan een vrouwtje als verleidingstactiek.

© MISJEL DECLEER

HARNASMANNETJE

Harnasmannetjes worden niet groter dan 20 centimeter. Hun eigenaardige lichaam met kleine beenplaatjes die op een harnas lijken en vele voelharen, hebben hen talloze bijnamen opgeleverd: neushangertje, klee hangertje, oudewijfskaak, oude vent, potsekop, kootje noom, gernaars' noompje, smousje of dikkop. Je vindt ze op zanderige en modderige bodems langs de kust, waar ze leven van zeeomma's, garnalen, vlokreeftjes en viseitjes.

© MISJEL DECLEER

OORKWAL

De oorkwal komt veel voor in onze Noordzee. Je herkent hem meteen aan het klavertje vier onder zijn hoedje. De oorkwal laat zich meestal meedrijven met de stroming. Als hij een bedreiging, een prooi of een soortgenoot ontdekt, kan hij ook gericht zwemmen. Dat doet hij door water uit zijn lijf te persen, zodat hij vooruit wordt gestuwd. Zijn netelcellen zijn niet giftig voor de mens, al kunnen ze wel lichte irritatie veroorzaken op plekken waar je huid dun is.

HELMKRAB

Helmkrabben komen veel voor in de Noordzee, al zal je wel goed moeten zoeken. Bij gevaar graaft deze vier centimeter kleine krab zich namelijk bliksemsnel in het zand in, waarbij enkel zijn voelsprietten uit blijven steken. Die voegt hij samen tot een buis om zuurstof uit het water te halen. De scharen van het mannetje zijn tot twee keer langer dan zijn rugschild. Het mannetje gebruikt deze scharen om te vechten en om het vrouwtje vast te houden bij het paren.

© MISJEL DECLEER

© MISJEL DECLEER

GEWONE ZEESTER

De gewone zeester is gemiddeld 14 à 30 centimeter groot, al vind je soms ook exemplaren van wel 50 centimeter groot. Aan de onderkant van zijn lijf heeft hij zuignapjes waarmee hij zich krachtig vastzuigt. De zeester gebruikt die zuignapjes om zijn favoriete voedsel te bemachtigen: mosselen. Hij klemt zich om de mossel heen en wacht tot die zijn schelpen opent om naar adem te happen. Dan stulpt de zeester zijn maag tussen de schelpen en verzwakt de mossel met zijn verteringsappen.

© MISJEL DECLEER

GROTE ZEENAALD

De grote zeenaald wordt tot wel 50 centimeter groot. Hij leeft tussen het zeewier en zeegras in de diepere geulen van getijdegebieden. Bij laagtij kan je hem dan ook spotten in de poeltjes op begroeide zeedijken en strekdammen. Zwemmen kan hij niet zo goed, maar in zich verbergen is hij een natuurtalent. Dankzij zijn schutkleur en zijn typische houding (verticaal met zijn kop naar beneden) valt hij haast niet van zeegras te onderscheiden.

Benieuwd welke verborgen schatten je nog allemaal kan aantreffen in onze Noordzee? Doe snel de quiz op [northseachallenge.wwf.be!](http://northseachallenge.wwf.be)

OP HET TERREIN

Korhoenders: een missie van de laatste kans

Van 18 april tot 1 mei 2018 had een missie in Zweden tot doel om 25 korhoenders (*Tetrao tetrix*) te vangen op plaatsen waar deze soort nog talrijk voorkomt. De missie maakte deel uit van een project ter versterking van de korhoenpopulatie in de Hoge Venen, die begin 2017 nog slechts bestond uit twee hanen en een hen.

© ULIEGE

GESLAAGDE MISSIE

Uiteindelijk werden er, ondanks de bijzonder moeilijke weersomstandigheden in Zweden, 18 korhoenders (acht vrouwtjes en tien mannetjes) gevangen en begin mei uitgezet in de Hoge Venen.

De populatie korhoenders in de Hoge Venen is de laatste in België en een van de laatste in Noordwest-Europa. In België is de soort beschermd sinds 1967. Toch worden de emblematische dieren met uitsterven bedreigd in ons land.

Het korhoen kende een dramatische terugval door de jacht, de fragmentatie en de vernietiging van zijn habitat en de invloed van toerisme. Er werden inspanningen geleverd om de habitat te herstellen en het toerisme zo veel mogelijk te kanaliseren. De populatie was ondertussen echter zo klein geworden dat het ook met betere levensomstandigheden onmogelijk was om zich natuurlijk te herstellen. Bovendien zijn de dichtstbijzijnde populaties van onze buurlanden te ver weg om de Belgische populatie op een natuurlijke manier te versterken. In 2017 bestond de populatie uit nog slechts twee hanen en een hen. De dagen waren geteld voor de soort in België.

© ULIEGE

TIJD VOOR ACTIE

In het voorjaar van 2017 was de eerste translocatie van 10 Zweedse korhoenders (vijf vrouwtjes en vijf mannetjes) een feit. De 10 vogels overleefden zonder enig probleem de vangst en het transport naar hun nieuwe thuis. Na te zijn onderzocht door een dierenarts, kregen zes van hen (vier vrouwtjes en twee mannetjes) een gps-zender die het mogelijk maakte hen te lokaliseren en op te volgen. Daarna werden ze vrijgelaten.

Een jaar later lijkt hun aanpassing goed te verlopen. Momenteel zijn er nog steeds minstens vijf Zweedse vogels op het plateau van de Hoge Venen, vier mannetjes en een vrouwtje. Het vrouwtje heeft zelfs genesteld. De overlevingskansen van deze korhoenders ligt daarom dicht bij die van de vogels in Zweden die niet zijn verplaatst, wat een succes is! Deze eerste groep werd begin mei 2018 aangevuld met 18 extra vogels.

Door deze translocaties is het onmiddellijke uitsterven van de laatste populatie korhoenders in België vermeden. Tot 2021 zullen er jaarlijks maximum 25 korhoenders uit Zweden uitgezet worden. Daarnaast onderzoeken we of een kweekprogramma opstarten in de Hoge Venen, om de dieren er vervolgens vrij te laten, een goede optie is om de populatie uit te breiden. Zo kan de wilde populatie aangroeien. Op termijn moet dan een leefbare populatie ontstaan van 80 à 160 individuen in het wild en kunnen we de soort versterken in ons land.

De Universiteit van Luik en het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen leiden het project, gesteund door WWF, Spa en Pairi Daiza. WWF-België werd voor deze tweede missie ondersteund door de Nationale Loterij.

Lees hier het relaas van de tweede Zweedse missie: <https://www.wwf.be/nl/blog/korhoenders-kroniek-van-een-missie-van-de-laatste-kans/>

© ULIEGE

“ Het korhoen is een soort die typisch is voor uitzonderlijke biotopen zoals venen en moerassen. Door de populatie en zijn biotoop te verbeteren, profiteren verschillende andere soorten zoals libellen, vlinders, hagedissen en vogels mee.

Corentin Rousseau, verantwoordelijke natuurbehoudsprogramma's van WWF-België

FOCUS

België: WWF pleit voor het verbinden van natuurgebieden

België laat veel kansen liggen door het gebrek aan verbindingen tussen natuurgebieden. Dat blijkt uit een Europees rapport dat 18 natuurorganisaties opgesteld hebben één jaar na de start van het actieplan voor een betere implementatie van de EU-natuurwetgeving op het terrein:

GOEDE PUNTEN VOOR BELGIË

Het rapport duidt aan op welke punten ons land goed scoort: de Europese natuurwetten zijn omgezet in nationale wetgeving en het monitoringsysteem dat de natuurkwaliteit in kaart brengt, is goed uitgerold.

RUIMTE VOOR VERBETERING

Slecht scoort ons land dan weer op connectiviteit: de natuurgebieden zijn te versnipperd om een vlotte en veilige verplaatsing van soorten te verzekeren of om de negatieve impact van buitenaf (vooral door stikstof uit landbouw en verkeer) voldoende te bufferen.

De natuur in ons land heeft dus baat bij het verbinden van versnipperde en geïsoleerde gebieden. Niet alleen om soorten van het ene naar het andere gebied te laten migreren. Deze groene corridors vormen ook een interessant leefgebied voor bijen en andere bestuivende insecten, wat dan weer een voordeel is voor de landbouw. Ook vogels en kleine zoogdieren vinden er een schuilplaats, nestgelegenheid en voedsel.

OOK VOOR DE MENS

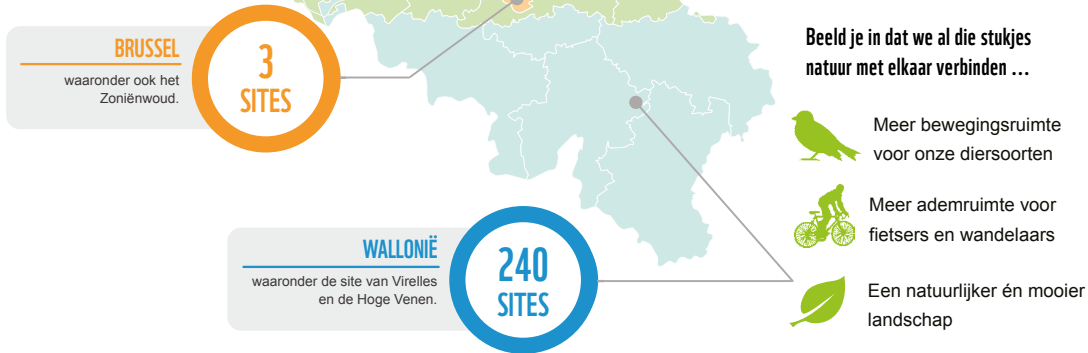
Ook wij profiteren mee: een gevarieerd landschap dat de monotonie van de industriële landbouw doorbreekt, is aantrekkelijk om in te vertoeven. De corridors kunnen ook plaats bieden aan wandel- en fietspaden. Extra troeven voor het regionale toerisme.

Het rapport lijst ook andere punten op die beter kunnen in ons land. Zo is er het dossier van de Vlakte van de Raan: deze zandbank in de Noordzee verdient bescherming, en na jaren talmen is het gebied begin 2018 eindelijk als dusdanig erkend door België. Ook voor soortenbescherming is het tijd om een tandje bij te steken: veel actieplannen liggen klaar, maar de goedkeuring en concrete acties op het terrein blijven uit. Bovendien reikt de overheid te veel vergunningen uit voor economische activiteiten die een negatieve impact hebben op de natuur. Tot slot blijft het budget voor natuur onvoldoende om de nodige investeringen te doen.

© AGENTSCHAP NATUUR EN BOS

→ Het Natura 2000-netwerk in België omvat een totaal van 5 158 vierkante kilometer.

← Ecoduct Groenendaal. Het ecoduct past in het Europese LIFE+ OZON-project, dat de versnippering van het Zoniënwoud aanpakt.

→ Het verbinden van versnipperde natuur in Brussel zal voordelen opleveren voor mens en natuur. Hier het moeras van Ganshoren dat Brussel verbindt met de groene gordel.

© FILHARMONIKER

“ De natuur in ons land is erg versnipperd. In een volgebouwd land als België waar over elke m² gediscussieerd wordt, zijn ecologische verbindingen essentieel zodat soorten kunnen migreren en mensen kunnen profiteren. Dat is goed voor de veerkracht en gezondheid van onze natuur en dus voor ons allemaal.

Sofie Ruyschaert, beleidsmedewerker soorten bij WWF-België

WAT VOORAFGING

Het actieplan kwam er na een grootschalige efficiëntie-evaluatie van de belangrijkste Europese natuurwetten, de Habitat- en Vogelrichtlijn. Dat onderzoek toonde in 2016 aan dat de natuurwetten hun werk doen, maar het wees tegelijk ook op de laksheid van vele lidstaten om een degelijk natuurbeleid uit te voeren. Met het actieplan wil de Europese Commissie de kwaliteit van het Europees netwerk van natuurgebieden op korte termijn verbeteren en de lidstaten tot meer actie aanzetten.

Eén jaar na de goedkeuring van het actieplan maakten 18 natuurorganisaties de balans op. BirdLife, European Environmental Bureau en WWF verzamelden de gegevens op Europees niveau. De informatie voor België werd aangeleverd door Natuurpunt, Natagora en WWF-België.

In ons land beslaat het Europese natuurnetwerk (Natura 2000) in totaal 5 158 km², verspreid over 310 gebieden. In Vlaanderen vallen daar gebieden als de Kalmthoutse Heide, het Zwin en het (regio-overschrijdend) Zoniënwoud onder. Voor Wallonië zijn dit onder andere de Hoge Venen en het reservaat van Virelles.

Het volledige rapport vind je hier:
<https://www.wwf.be/assets/IMAGES-2/NEWS/nature-scorecard/Nature-Scorecard-Belgium-March2018.pdf>

KIDS

Op avontuur met de WWF-Rangerclub

**Ben je deze zomer in Oostende?
Kom dan zeker langs aan de
Rangerclubcabine op het Klein Strand!**

In de zomervakantie is er bij goed weer elke dag een gratis activiteit tussen 14 en 17 uur. Alle WWF-leden welkom!

- Schelpen, wieren en andere strandvondsten
- Krabbenonderzoek
- Garnalen kruien

© MARIEN ECOLOGISCH CENTRUM

Ontdek de kalender op www.rangerclub.be.

© PIXABAY

ILLUSTRATIES: MARTINE VAN AUDENHOVE (WWW.MARTINETEKENT.BE)

© WWF-BELGIUM

© WWF-BELGIUM

© WWF-BELGIUM

OP UITSTAP MET JOUW GEZIN?

WOENSDAG 8 AUGUSTUS

Krabbentocht – Oostende

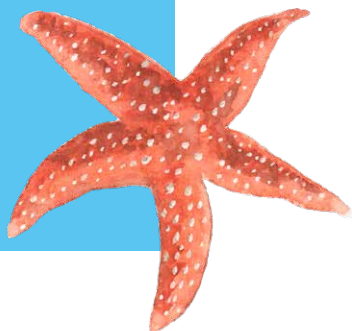
VRIJDAG 31 AUGUSTUS

Blotevoetenwandeling in het Nationaal Park Hoge Kempen – Zutendaal

INFO

De volledige activiteitenkalender en info vind je op www.rangerclub.be.

© WWF-BELGIUM

DE LUCHT IN MET DE WWF-RANGERCLUB!

De winnaars van de Rangerclubwedstrijd scheerden eind april hoge toppen! Zij wonnen een plaatsje in de WWF-luchtballon en konden de Plantentuin van Meise bekijken vanuit een wel heel bijzonder perspectief. Onvergetelijk!

Detail © Sergey Gorshkov

WILDLIFE PHOTOGRAPHER OF THE YEAR IN HET ZWIN NATUUR PARK

Tot 4 november 2018 is de 53ste editie van deze internationale fototentoonstelling te gast in het Zwin Natuur Park. Ontdek

er 100 van de meest uitzonderlijke natuurbeelden van onze planeet.

De toegang tot de tentoonstelling is inbegrepen in het standaardticket. WWF-Rangers genieten van een gratis toegang via hun bon!

BEDANKT

Goed nieuws uit Cambodja! WWF-België werkt er samen met de lokale WWF-teams om de Irrawaddydolfijnen en hun leefgebied te beschermen en om de tijger te herintroduceren in de oostelijke vlakten. En onze inspanningen hebben vrucht afgeworpen. We willen iedereen die WWF steunt, jou dus ook, hartelijk bedanken om dit mee waar te maken!

ONTDEKKING IN DE OOSTELIJKE VLAKTES VAN CAMBODJA

In januari deden we beroep op jouw vrijgevigheid om de herintroductie van de tijger in Cambodja mee waar te maken. Door stroperij, ontbossing en degradatie van zijn habitat verdween de tijger er. De laatste werd gesignaleerd in 2007. De oostelijke vlaktes van Cambodja, eens vermaard voor hun rijke biodiversiteit, bleven verarmd achter.

Voor een geslaagde herintroductie, voorzien in 2022, is een heropleving van de natuur in de regio onontbeerlijk. Er is nog veel werk aan de winkel: bescherming van de

belangrijkste natuurgebieden, bestrijding van illegale praktijken ... Met jouw steun organiseerden we al een opleiding voor de lokale rangers. Zij zijn nu ook beter uitgerust om wanpraktijken op te sporen. Ook werd de biodiversiteit van de regio in kaart gebracht. Dat leverde een mooie ontdekking op: een tot dan ongekende kudde bantengs. Positief nieuws voor deze bedreigde rundersoort en voor het project in zijn geheel: bantengs zijn een potentiële prooi voor de tijger. Het bewijst dat de inspanningen van de voorbije jaren hun vruchten dragen. Bedankt!

EEN SPRANKELTJE HOOP VOOR DE IRRAWADDYDOLFIJN

De populatie Irrawaddydolfijnen in de Mekong in Cambodja evolueerde in de loop van de voorbije twee jaar (2015-2017) van 80 naar 92 individuen. Een toename van ongeveer 10%. Een recente telling, uitgevoerd door de regering van Cambodja en WWF, toonde deze eerste stijging in meer dan 20 jaar aan.

Een andere positieve vaststelling is dat het overlevingspercentage van de jonge dolfijnen lijkt toe te nemen, terwijl ook het aantal geboortes stijgt: negen dolfijntjes zagen in 2017 het daglicht wat het aantal geboortes van de laatste drie jaar op 32 bracht. Ondertussen zijn er ook al drie dolfijntjes geboren in 2018. Bemoedigend, want een wijfje raakt gemiddeld slechts één keer in drie jaar bevrucht. Bovendien stelt men een daling van het globale aantal overlijdens vast. In 2017 stierven er twee dolfijnen tegenover negen in 2015.

Om deze waarnemingen uit te voeren, verkenden de teams 190 km van de hoofdader van de Mekong. Ze fotografeerden de dolfijnen en vergeleken de onderscheidende markeringen op hun rug en rugvinnen met de beelden van de dieren die reeds in een database waren opgeslagen.

Schippers van rondvaartboten dragen ongetwijfeld bij aan dit succes. Ze signaleren de aanwezigheid van illegale

visnetten aan de ordediensten. De voorbije twee jaar werden 358 km drijfnetten door rivierpatrouilles in beslag genomen. Drijfnetten vormen de ergste vijand van de Irrawaddydolfijn. Ze hangen midden in hun voedselgebieden en de dieren raken erin verstrikt met als gevolg dat ze in amper enkele minuten tijd verdrinken ... Ondanks het verbod op deze drijfnetten, zijn de lokale gewoonten vaak hardnekkig. De gekke zoogdieren met hun goedlachse verschijning die lokaal 'de glimlach van de Mekong' worden genoemd, worden ook nog met andere bedreigingen geconfronteerd: stuwdammen voor waterkrachtcentrales tasten hun leefgebieden aan, vervuiling – lokaal maar ook internationaal door mijnbouw in het buitenland, inteelt, ziekte, elektrovisserij.

WWF-België werkt samen met de lokale WWF-teams om de dieren en hun leefgebied te beschermen. Hierdoor patrouilleren nu niet minder dan 72 wachters langs de gebieden waar de dolfijnen leven. WWF voert campagnes om de bevolking bewust te maken over het belang van de dolfijn, zoals met de succesvolle jaarlijkse Dolphin Day. Daarnaast bevordert WWF het ecotoerisme in de regio, waardoor de bevolking extra inkomsten krijgt en gestimuleerd wordt om de natuur die hen omringt te beschermen.

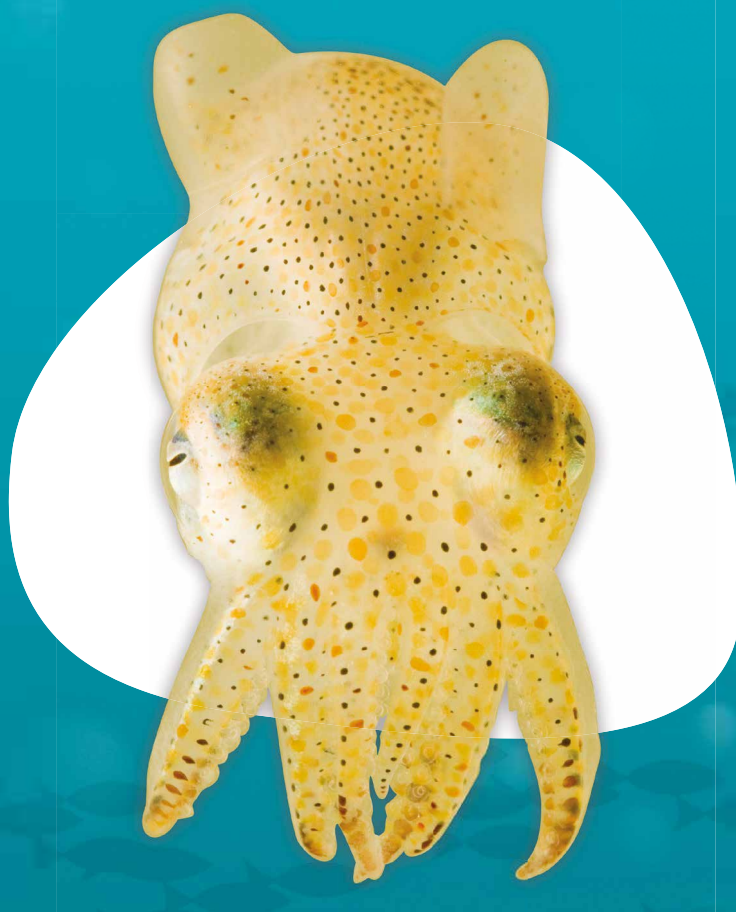

Wil jij deze soort een extra duwtje in de rug geven? Steun dan onze lopende projecten voor 'de glimlach van de Mekong' en adopteer nu symbolisch een dolfijn: <https://www.wwf.be/adopteer/>

© FLETCHER & BAYLIS / WWF-GREATER MEKONG

BIJNA NIEMAND WEET OF DEZE SOORT
THUISHOORT IN DE NOORDZEE. EN JIJ?

Neem deel aan de **#NORTHSEACHALLENGE**

northseachallenge.wwf.be

